

veure aquesta o aquella exposició, o a escoltar aquest o aquell concert. Allò que s'anomena la modernitat i que jo m'estimo més d'anomenar el règim estètic de l'art comença quan l'art se separa de determinades funcions socials: il·lustració de la religió o de les grans monarquies, al servei d'una aristocràcia del plaer, etc... En aquest precís moment, l'art s'adreça a un lector o a un auditor qualsevol, que no està qualificat per la seva posició dins de la jerarquia. Podem trobar sovint paradoxal que en aquest moment justament l'art s'hagi separat de les normes representatives, per a explorar tot un seguit de vies que no es pot dir precisament que siguin vies populars. Però és que no hi ha art que sigui accessible a tothom. (...) L'art apreciat avui en dia per tothom és un art antic per iniciats.»

Entrevista feta per Christine Palmieri i apareguda a la revista *ETC.* (Montreal, setembre 2002). Totes les cursives són de l'autor. Els subratllats, meus. (AF)

Bibliografia bàsica

RANCIÈRE, Jacques (2001) *El inconsciente estético*. Buenos Aires: Del estante editorial, 2006.

RANCIÈRE, Jacques (1995) *El desacuerdo. Política y filosofía*. Buenos Aires: Nueva Visión, 1996.

RANCIÈRE, Jacques (2002) *Sobre políticas estéticas* Barcelona: MAC-BA/UAB, 2005.

Pròxima xerrada

Dimarts, 21 d'abril de 2009 a les 19:30

Jürgen Habermas: Europa, de l'apologia al desencant

Alexandre Nunes de Oliveira

www.gep21.org

(In)disciplines. Itineraris en el pensament del segle XXI

Dimarts, 31 de març de 2009 a les 19:30

Jacques Rancière

Breu viatge al país de la política i de l'art

Alfons Freire

Què és propi de l'art? I de la política? Podem traçar una línia que articuli un discurs coherent entre aquestes dues pràctiques? Rancière prova de trobar resposta a aquestes preguntes, tot capgirant-les. El seu discurs contradiu el sentit establert d'aquestes categories i les organitza al voltant d'una nova troballa conceptual: «la repartició del sensible»

Sobre la filosofia

«Aquesta [altra] idea de la filosofia és homogènia a la que he pogut desenvolupar com a idea de la política o de l'art. Concepció la filosofia no com a l'edifici que cal construir per donar a les diverses pràctiques el seu domini i els seus principis, ni com una tradició històrica que reflexiona sobre el seu tancament, sinó més aviat com una activitat accidental. No una activitat necessària inscrita en la naturalesa de les coses, exigida pel requeriment de l'Ésser, apel·lada per les necessitats de les altres ciències i activitats, o conduïda per un destí històric, sinó una activitat aleatòria, suplementària que, com la política o l'art, potser també hagués pogut no ser. Una activitat sense legitimitat i sense lloc propi, perquè el seu nom propi ja és un homònim problemàtic, en l'encreuament de diferents discursos i diverses raons. Aquest encreuament es realitza sota el signe del desacord, tal com ja el vaig definir en el meu llibret que porta precisament aquest nom: el conflicte sobre els homònims, el conflicte entre el que diu blanc i el que diu blanc [a la revista diu "negre"].»

Text de Jacques Rancière recollit al número 2 de la revista *Failles*, primavera 2006, titulat «L'usage des distinctions» i presentat pel filòsof a unes jornades dedicades al seu treball al Col·legi Internacional de Filosofia de París el 2006.

Sobre la política

«Vaig a il·lustrar ben de grat aquest punt fent una curta marrada per la meua pròpia experiència política i intel·lectual. Pertanyo a una generació que es trobava en tensió entre dues exigències oposades. Per una banda, aquells que posseïen el coneixement del sistema social tenien l'obligació d'ensenyar-lo a aquells que patien sota aquest sistema, per tal de preparar-los per a la lluita; però, segons l'altra exigència, els suposats savis eren en realitat uns ignorants que no tenien ni idea del que significaven l'explotació ni la rebel·lió, i havien d'instruir-se amb aquells treballadors que consideraven ignorants. Per respondre a aquesta doble exigència, he volgut en primer terme retrobar la veritat del marxisme, per tal de construir un nou moviment revolucionari, i per més endavant aprendre el significat de l'explotació i de la rebel·lió d'aquells que treballaven i lluitaven a les fàbriques. Per a mi, com per a tota la meua generació, cap d'aquestes dues temptatives va ser prou convincent. Aquesta situació em va dur a cercar dins de la història del moviment obrer la raó de certs encontres ambigus o fracassats entre els obrers i els intel·lectuals que havien arribat a visitar-los, amb la intenció d'ensenyar i de ser ensenyats. Això em va donar l'oportunitat d'adonar-me que la qüestió no es jugava entre la ignorància i el saber, ni tampoc entre l'activitat o la passivitat, la individualitat o la comunitat. Un dia de maig en el qual jo estava consultant la correspondència al voltant del 1830 entre dos obrers, per tal de trobar informació sobre les condicions i les formes de consciència dels treballadors del seu temps, vaig tenir la sorpresa de topar-me amb una cosa totalment diferent: les aventures de dos visitants ben diferents en aquells dies de maig, de feia més de 140 anys.»

Jacques Rancière: *Le spectateur émancipé*, La fabrique editions, Paris, 2008

«¿Què és allò polític? Em pregunten. Respondré breument: allò polític és l'encontre de dos processos heterogenis. El primer és el del govern. Aquest consisteix en organitzar la reunió dels éssers humans en comunitat i el seu consentiment, i es basa en la distribució jeràrquica de llocs i funcions. A aquest procés li donaré el nom de polícia.

El segon és el de la igualtat. Aquest consisteix en el joc de pràctiques que es guien per la pressuposició de la igualtat de qualsevol amb qualsevol altre, i de la preocupació per a verificar-la. El nom més apropiat per a designar aquest joc és emancipació.

[...] Tenim, doncs, tres termes: la policia, l'emancipació i allò polític. Si volem insistir en el seu entrelligament, podem donar-li a aquest procés d'emancipació el nom de la política. Fem llavors la distinció entre la policia, la política i allò polític. Allò polític serà el terreny de trobada entre la política i la policia en el tractament de un dany [tort].» (pp.17-18)

Jacques Rancière, «Política, identificación, subjetivación» (1991) en *Política, policía y democracia*, LOM Ediciones, Santiago de Chile, 2006.

Sobre la repartició sensible

«El meu petit llibre *La repartició del sensible* no proposa una teoria de la creació artística ni de la recepció estètica. En aquest llibre, més aviat incorpore aquestes dues qüestions dintre d'una de més amplia. La repartició del sensible és la manera com les formes d'inclusió i d'exclusió que defineixen la participació al si d'una vida comuna són configurades en primer lloc al si mateix de la experiència sensible de la vida. En aquest sentit, la meua problemàtica està propera a la d'una arqueologia en el sentit de Michel Foucault, segons la qual es tracta de saber primerament com l'ordre del món està preinscrit dintre de la configuració del visible i del dicible, en el sentit que hi ha coses que hom pot dir o no, i coses que on pot sentir o no. Coses que hom sent com a soroll i altres, com a discurs. És en principi una qüestió política, ja que durant un llarg període de temps, les categories que han estat excloses de la vida comuna ho han estat sota el pretext que, de forma evident, elles no en formaven part. Un exemple seria els treballadors o les dones que, visiblement, pertanyien a un univers domèstic, el del treball i el de la reproducció, estranger al món del discurs, de l'acció i de la visibilitat comuns, un món en el qual només hi havia afectes però no un discurs. (...) La qüestió és demanar-se si l'art en general s'inscriu dins de l'horitzó de la comunitat, al marge de les persones concretes que van a